

Fai 'e Palesiteni Thomas S. Monson

Mālohi 'o e Lakanga Fakataula'eiki

Fakatauange ke tau mo'ui taau ke ma'u e mālohi fakalangí 'o e lakanga fakataula'eiki 'oku tau ma'ú. Fakatauange ke ne faitāpuekina 'etau mo'ui pea 'ofa ke tau faka'aonga'i ia ke faitāpuekina 'aki e mo'ui 'a e ni'ihī kehē.

Na'e fuoloa 'eku lotua mo ako e me'a te u ala lea 'aki he efiāfi ní. 'Oku 'ikai te u fie fakalavea'i ha loto 'o ha taha. Ne u fakakaukau, "Ko e hā nai e ngaahi faingata'a 'oku tau fepaki mo iá? Ko e hā e me'a 'oku ou fetaulaki faka'aho mo ia 'o tupu ai ha'aku tangi 'o a'u ki he fuoloa 'a e po'ulí?" Ne u pehē ke u feinga ke lea ki ha ni'ihī 'o e ngaahi faingata'a ko iá he efiāfi ní. 'E felāve'i e ni'ihī mo e kau talavou. 'E felāve'i e ni'ihī mo kinautolu 'oku motu'a angé pea pehē ki he ni'ihī 'oku toe matu'otu'a ange aí. 'Oku 'ikai ha'atau lau 'atautolu ki he kau toulekeleká.

'Oku ou fie kamata 'aki pē hono fakahaa'i 'oku fakafiefia ke tau fakataha he efiāfi ní. Kuo tau fanongoa ha ngaahi pōpoaki faka'ofa mo totonu 'o kau ki he lakanga fakataula'eiki 'o e 'Otuá. Kuo langaki hake mo ue'i fakalaumālie kitautolu.

'Oku ou fie lea he pooni ki ha ngaahi me'a kuo lahi 'eku fakakaukau kimuí ni ki ai peá u ongo'i ke u vahevahe atu. 'Oku nau meimei fekau'aki kotoa mo e mo'ui taau fakatāutahá 'a

ia 'oku fie ma'u ke ma'u mo faka'aonga'i ai 'a e mālohi toputapu 'o e lakanga fakataula'eiki 'oku tau ma'ú.

Tuku mu'a ke u kamata 'aki ha'aku lau atu mei he vahe 121 'o e Tokāte-line mo e Ngaahi Fuakavá:

"Ko e ngaahi totonu 'o e lakanga fakataula'eiki kuo fakama'u ta'elava ke veteki ki he ngaahi mālohi 'o e langí, pea 'oku 'ikai lava ke mapule'i pe ngāue 'aki 'a e ngaahi mālohi 'o e langí kae ngata pē 'i he ngaahi founga 'o e mā'oni'oni.

"'Oku mo'oni pē 'oku lava ke foaki ia kiate kitautolu; ka 'o ka tau ka feinga ke 'ufi'ufi 'etau ngaahi angahalá pe fakafiemālie'i 'etau loto hīkisiá pe ko 'etau kakapa ta'e'angá, pe ngāue 'aki ha fakakouna pe pule'i pe fakamālohi'i 'a e loto 'o e fānau 'a e tangatá 'i ha kihī'i momo'i founga ta'e-mā'oni'oni, vakai 'oku mahu'i atu leva 'a e ngaahi langí; 'oku mamahi mo e Laumālie 'o e 'Eiki; pea 'o ka to'o atu ia, ko e 'Ēmeni ia ki he lakanga fakataula'eiki pe ko e mafai 'o e tangata ko iá"¹

'E ngaahi tokoua, ko e folofola fakapatonu mai ia 'a e 'Eiki 'o

fekau'aki mo Hono mafai fakalangí. He 'ikai lava ke tau ongo'i veiveiua 'i he fatongia 'oku hilifaki mai kiate kitautolu 'oku tau fuesia e lakanga fakataula'eiki 'o e 'Otuá.

Kuo tau omi ki he māmaní 'i he kuonga puputu'ú ni. Kuo liliu māmālie 'a e kāpasa 'o e mo'ui angama'a 'a e tokolahi ki he tu'unga ko "ha fa'ahinga me'a pē."

Kuó u mo'ui fuoloa 'o mamata ki he liliu lahi 'i he tu'unga mo'ui angama'a 'a e sosaietí. Kuo 'osi atu e taimi ia na'e meimei fenāpasi lelei ai e tu'unga mo'ui 'a e Siasí pea mo e sosaietí, ka kuó na faikehekehe lahi 'eni kinaua pea 'oku faka'au pē ke toe lahi ange.

'Oku fakafōtungā mai 'e ha ngaahi hele'uhila mo e faiva he televīsoné 'a e tō'onga mo'ui 'oku fepaki 'aupito mo e ngaahi fono 'a e 'Otuá. 'Oua na'á ke mo'ulaloa ki he fokotu'utu'u mo e 'uli fulikivanu 'oku fa'a ma'u aí. 'Oku kau atu ki ai ha konga lahi ia 'o e fakalea 'o e mūsika he 'aho ní. Ko e kapekape ko ia 'oku hulu fau 'i hotau 'ātakai 'o e 'aho ní, ne 'ikai teitei tali ia he kuohilí. 'Oku tā tu'o lahi hono takuanoa e huafa 'o e 'Eiki. Tau fakamanatu angé ha fekau—'i he fekau 'e hongofulú—'a ia na'e fakahā 'e he 'Eiki kia Mōsese 'i he Mo'unga ko Sainá: "Oua na'á ke takuanoa 'a e huafa 'o [e 'Eiki] ko ho 'Otuá; koe'uhí 'e 'ikai lau [e he 'Eiki] ko e ta'ehalaia 'okú ne takuanoa hono huafá."² 'Oku ou fakame'apango'ia 'i hatau ni'ihī 'oku mo'ulaloa ki he kapekapé, pea 'oku ou kole atu ke 'oua na'a mou faka'aonga'i ia. 'Oku ou kole atu ke 'oua na'á ke lea 'aki pe fai ha me'a he 'ikai ke ke laukau ai.

Fakamama'o 'aupito mei he ponokalafí. 'Oua 'aupito na'á ke teitei mamata ai. Kuo 'osi fakamo'oni'i 'ene ma'unimā kitá pea mo hono faingata'a ke ikuna'í. Fakamama'o mei he kava mālohí mo e tapaká pe ko ha fa'ahinga faito'o konatapu pe to'onga mo'ui pē 'e faingata'a ke ke ikuna'í.

Ko e hā te ne malu'i koe mei he angahala mo e kovi 'okú ne 'ākilotoa koé? 'Oku ou 'ilo 'e malu'i koe 'e ha fakamo'oni mālohi ki hotau Fakamo'ui mo 'Ene ongoongoleléi. Lau 'a e Tohi

'a Molomoná 'o kapau 'oku te'eki ke mou fai ia. He 'ikai te u fie ma'u ke mou hikinima. Kapau te ke fai ia 'i he fa'a lotu mo ha loto fakamātoato ke 'ilo'i 'a e mo'oni, 'e fakahā atu 'e he Laumālie Mā'oni'oni 'a hono mo'oni kiate koe. Pea kapau 'oku mo'oni ia—he 'oku mo'oni ia,—ta ko Siosefa Sāmitā ko e palōfita na'e mamata ki he 'Otua ko e Tamai Ta'engatā mo Hono 'Alo ko Sīsū Kalaisí. 'Oku mo'oni 'a e Siasí. Kapau 'oku te'eki ai ke ke ma'u ha fakamo'oni ki ha taha 'o e ngaahi me'á ni, fai e me'a kotoa pē 'e fie ma'ú ke ma'u 'aki ha'o fakamo'oni. 'Oku mahu'inga ke 'i ai ha'o fakamo'oni pē 'a'au, koe'uhí he 'oku fakangatangata pē 'a hono 'aonga kiate koe e fakamo'oni 'a e ni'ihí kehé. Ko ho'o ma'u pē ha fakamo'oni, 'e fie ma'u ke tauhi ia ke 'aonga mo longomo'ui 'o fakafou 'i he talangofua ki he ngaahi fekau 'a e 'Otua mo e lotú mo e ako folofola ma'u peé. 'Alu ki he lotú. Kau talavou, mou ō ki he semineli pe 'inisiutiú, kapau 'oku fai.

'Oku 'atā kiate koe 'a e halá 'o kapau 'oku 'i ai ha me'a 'e fehālaaki 'i ho'o mo'ui. Ta'ofi e anga ta'emā'oni'oni. Talanoa mo ho'o pīsopé. Neongo pe ko e hā e palopalemā, 'e lava pē ke fakalelei'i ia 'o fakafou 'i he fakatomala totonú. 'E lava ke ke toe hoko 'o ma'a. Na'e folofola 'a e 'Eikí kiate kinautolu 'oku fakatomalá, "Neongo 'a e tatau 'o ho'omou angahalá mo e kula 'aho'ahó, 'e hoko ia ke hinehina 'o hangē ko e 'uha hinaekiaki,"³ "pea ko au ko e 'Eikí, 'oku 'ikai te u toe manatu ki ai."⁴

Na'e fakamatala 'i 'e he Fakamo'ui 'o e fa'ahinga 'o e tangatā 'a 'Ene 'i he māmaní ka na'e 'ikai 'o e māmaní Ia.⁵ 'E lava foki ke tau 'i he māmaní kae 'ikai 'o māmaní 'a kinautolu, 'i he 'etau fakasitu'a 'i 'a e ngaahi fakakaukau mo e akonaki halá ka tau tauhi totonu ki he fekau 'a e 'Otua.

Kuó u fakakaukau lahi mai kimuí ni kiate kimoutolu kau talavou kuo ta'u fe'unga ke malí ka 'oku te'eki ai ke ke ongo'i fie malí. 'Oku ou mamata ki ha kau finemui hoihoifua 'oku nau fie mali mo 'ohake ha fāmili, ka 'oku fakangatangata honau faingamālié koe'uhí ko e hanga 'e ha kau talavou

tokolahi 'o fakatoloi 'a e malí.

'Oku 'ikai ko ha me'a fo'ou 'eni ia. Kuo lahi hono lea 'aki 'o e me'á ni 'e he kau Palesiteni ki mu'a 'o e Siasí. 'Oku ou vahevahe atu ha sipinga 'e taha pe ua 'o 'enau fale'i.

Na'e pehē 'e Palesiteni Hāloti B. Lī, "Oku 'ikai ke tau fai hotau fatongia ko e kau ma'u lakanga fakataula'eikí he taimi 'oku tau nofo fuoloa ai 'o mahili e ta'u totonu ki he malí pea 'oku tau ta'ofi ai kinautolu ke 'oua na'a tau mali lelei mo e kau finemui hoihoifua ko 'eni."⁶

Na'e pehē 'e Palesiteni Kōtoni B. Hingikeli: "Oku ongo ki hoku lotó . . . 'a 'etau kau fafine te'eki mali 'oku si'i fie mali ka 'oku hangē ka 'ikai hoko iá. . . . 'Oku 'ikai ke u fu'u faka'ofa'ia au he kau talavou, he ko e tukufakaholo ia hotau sosaieti ke nau kamata fakahoko 'eni, ka 'oku lahi 'a e 'ikai ke nau fai iá."⁷

'Oku ou 'ilo'i 'oku lahi ha ngaahi 'uhinga 'okú ke momou ai ke malí. Kapau 'okú ke hoha'a ki hono tokanga 'i fakapa'anga ho uai'fi mo e fāmili, tuku mu'a ke u fakapapau 'i atu 'oku 'ikai fakamā ia ke mo kamata

mo mo'ui fakapotopoto. Meimei ko e taimi faingata'a pehení 'okú mo toe vāofi ange ai, 'i ho'omo ako ke feila'ulau mo fai ha ngaahi fili faingata'á. Mahalo 'okú ke manavasi'i telia na'á ke fai ha fili hala. 'Oku ou talaatu 'oku fie ma'u ke ke faka'aonga'i heni ho'o tuí. Kumi ha taha 'okú mo meimei faitataú. 'Ilo'i he 'ikai ke ke lava 'o tala 'a e faingata'a 'e ala hokó, ka ke 'ilo'i fakapapau mu'a 'e lava ke fakalelei'i ha fa'ahinga me'a pē 'o kapau 'okú mo mohu founa mo tukupā ke ola lelei ho'omo nofo malí.

Mahalo 'oku fu'u tōtu'a ho'o fiefia he nofo ta'emalí, 'o 'eve'eva fiemālie pē, fakatau kā mo e me'ava'inga mamafá pea fiefia pē 'i he mo'ui tau'atāina mo ho ngaahi kaungāme'á. Kuó u 'osi fetaulaki mo hamou ni'ihí 'oku 'alu fakatamaiki holo pea kuó u fifili pe ko e hā 'oku 'ikai ke mou 'eva ai mo ha kau finemui.

'E ngaahi tokoua, 'oku 'i ai ha taimi kuo pau ke ke fakakaukau 'i fakamātoato ai 'a e malí mo kumi hao hoa te ke fie nofo mo ia 'i he ta'engatā. Kapau te ke fili fakapotopoto, pea kapau te ke tukupā ke ola lelei ho'o nofo malí, he

'ikai ha me'a ia he mo'ui ko 'eni te ne toe 'oatu kiate koe ha fiefia 'oku lahi ange.

Ka ke mali, feinga ke ke mali 'i he fale 'o e 'Eiki. 'Oku 'ikai totonu ke toe 'i ai ha fili kehe ia ke fai 'e kimou-tolu kau ma'u lakanga fakataula'eiki. Tokanga telia na'a ke maumau 'i ho'o taau ke mali pehe'e. 'E lava ke ke tautauhi pe ho'omo feohi fakakaume'a 'i loto 'i he fakangatangata totonu, ka mo kei fiefia pe.

'E ngaahi tokoua, te u hiki ki ha tefito 'e taha 'oku ou ongo'i ke lea atu ai. 'I he ta'u 'e tolu kuo hikinima 'i ai au ko e Palesiteni 'o e Siasí, 'oku ou tui ko e fatongia fakaloloma mo fakalotosi 'i taha kuó u ngāue ki aí, ko hono kaniseli ko ia 'o e ngaahi silá. Na'e mu'omu'a he sila takitaha ha mali fakafiefia 'i he fale 'o e 'Eiki, 'o kamata ai ha mo'ui fo'ou 'e ha ongo me'a mali ne na fe'ofa'aki, mo na hanganaki atu ke na nofo fakataha 'i he ta'engata. Hili mei ai ha ngaahi māhina mo ha ngaahi ta'u, kuo 'i ai leva ha 'uhinga 'o mate ai 'a e 'ofá. Mahalo pe ko e tupu mei he ngaahi palopalema fakapa'angá, si'i 'a e fetu'utakí, ta'emapu-le'i 'o e 'itá, kaunoa'ia e mātu'a 'i he fonó pea mo e 'efihia ki he faianga-halá. 'Oku lahi fau 'a e ngaahi 'uhingá. Ko e taimi lahi 'oku 'ikai totonu ke hoko ai ha vete-mali ia.

Ko e kongá lahi 'o e ngaahi kole mai ke kaniseli ha silá, ko e 'omi ia mei ha kau fafine ne nau feinga tavale ke ola lelei 'a e nofo malí, ka 'i hono aofangatukú, ne 'ikai ke nau lava 'o ikuna 'i e palopalemá.

Fili tokanga pea 'i he fa'a lotu hao hoa, pea ko e taimi te mo mali aí, mo fetauhi'aki mateaki 'aupito kiate kimoua. 'Oku 'i ai ha na'ina 'i mahu'inga fau ne u sio ai 'i ha ki'i fakatātā he 'api haku kāinga. Na'e pehē ai: "Fili e taha ke ke 'ofa aí; peá ke 'ofa he taha kuó ke filí." 'Oku fakapotopoto mo'oni e ngaahi kupu 'i lea ko iá. 'Oku mahu'inga fau 'a e fetauhi'aki 'i he nofo malí.

Kuo pau ke ke tu'unga tatau mo ho uaifi. 'Oku 'ikai ha taha ia he nofo malí 'e mā'olunga pe ma'ulalo ange he taha ko eé. Kuo pau ke ke 'a'eva fakataha mo ia ko ha foha mo ha 'ofefine 'o e 'Otuá. 'Oku 'ikai totonu ke ke

tukuhifo pe faka'ita'i ia, ka 'oku totonu ke ke faka'apa'apa 'i mo 'ofa'i ia. Na'e pehē 'e Palesiteni Kōtoni B. Hingikelī, "Ka 'i ai ha tangata 'i he Siasí ni . . . [okú ne] pule ta'emā'oni'oni [ki hono uaifi], 'oku 'ikai taau mo e tangata ko iá ke ne ma'u 'a e lakanga fakataula'eiki. Neongo kuo fakanofa ia, ka 'e mahu 'i atu e ngaahi langí, pea 'oku mamahi 'a e Laumālie 'o e 'Eiki, pea ko e 'ēmeni ia ki he lakanga fakataula'eiki 'o e tangata ko iá."⁸

Na'e lea 'a Palesiteni Hauati W. Hanitā 'o kau ki he malí 'o ne pehē: "Oku 'ikai pehē ia ko e fiefia mo e ola lelei 'a e nofo malí ko e tupu mei he mali mo e tokotaha totonu ka *ko 'ete hoko ko e tokotaha totonu.*" 'Oku ou sai'ia he lea ko iá. "Ko e me'a ma'ongo'onga taha 'oku tokoni ki he fiefia 'a e nofo malí, ko 'ete feinga ko ia ke fakakakato 'ete tafa'aki 'a atá."⁹

'I he ngaahi ta'u lahi kuo hilí, 'i ha uooti ne u tokanga 'i, na'e 'i ai ha ongo me'a mali na'a na fa'a kē. Ko 'eku 'uhingá ki he kē fakamo'omo'oni. Na'a na fakatou fusi 'ena taki taha totonu. Na'e 'ikai fie fakavaivai hifo ha taha 'iate kinaua. Kapau he 'ikai ke na kē, na'e "fakataimi pe" 'ena melinó.

'I ha pongipongi 'e taha he 2 hengi-hengi, ne u ma'u ai ha telefoni meiate kinaua. Na'a na fie talanoa mo au he taimi pe ko iá. Ne u tu'u hake 'o

teuteu peá u 'alu ki hona 'apí. Na'a na tangutu fehangaangai pe 'i he lokí 'o 'ikai ke na fetalanoa'aki. Na'e fetu'utaki pe 'a e uaifi ki he husepānití 'o fakafou 'iate au. Na'a ne tali kiate ia 'a e husepānití 'o fakafou 'iate au. Ne u fakakaukau, "E founa fēfē nai hano fakataha 'i e ongo me'a malí ni?"

Ne u lotua ke ma'u ha ue'i fakalaumālie pea ne u ma'u e fakakaukau ke fai ange ha fehu'i. Ne u pehē ange, "Ko e hā nai e taimi fakamuimuitaha kuó mo o ai ki he temipalé 'o mamata 'i ha sila 'oku fai ai?" Na'a na pehē kuo fu'u fuolola. Na'a na mo'ui taau ke ma'u ha lekomeni temipale pea na'a na o ki he temipalé 'o fai ha ngāue ouau ma'a e ni'ihia kehē.

Ne u pehē ange, "Te mo lava mai mo au ki he temipalé he taimi 8:00 'o e pongipongi Pulelulú? Te tau mamata tonu ai ki hano fai 'o ha ouau sila."

Na'a na fehu'i fakataha mai, "Ko e sila 'o hai?"

Ne u tali ange, "Hei'ilo. Ko hai pe 'e mali he pongipongi ko iá."

Ne mau fetaulaki atu he Pulelulu hokó ki he Temipale Sōlekí 'i he taimi ne 'osi talá. Ne mau hū toko tolu atu ki ha taha 'o e ngaahi loki sila faka'ofa'ofá, pea hala'atā ke mau maheni mo ha taha he lokí, tuku kehe pe 'a 'Eletā 'Eli L. Kulisitianesoni, ne Tokoni ki he Kōlomu 'o e Toko Hongofulu

Mā Uá, ko ha tu'unga Taki Mā'olunga he taimi ko iá. Na'e taimitēpile ke fai 'e 'Eletā Kulisitianesoni ha ouau sila ma'á ha ongo me'a toki mali fo'ou he pongipongi ko iá. 'Oku ou tui pē na'e fakakaukau e ta'ahine malí mo hono fāmilí 'o pehē, "Mahalo ko e kau-ngāme'a 'eni 'o e tamasi'i malí" pea fakakaukau e fāmilí 'o e tamasi'i malí 'o pehē, "Pau pē ko e kaungāme'a 'eni 'o e ta'ahine malí." Ne tangutu 'eku ongome'a malí 'i ha sea pea ne na vāmama'o 'aki ha meimei fute 'e ua (mita 'e 0.6) 'i hona vaha'á.

Na'e kamata 'aki 'e 'Eletā Kulisitianesoni ha'ane fai ha fale'i faka'ofa'ofa mo'oni ki he ongome'a malí. Na'á ne lea 'i he founga 'oku totonu ke 'ofa ai e husepānití 'i hono uaifí mo e faka'apa'apa mo e toka'i 'oku totonu ke ne fai kiate iá pea fakalāngilangi'i ia ko e mafu 'o e 'apí. Hili iá, na'á ne lea ki he ta'ahine malí 'i he founga 'oku totonu ke ne faka'apa'apa'i 'aki hono husepānití ko e 'ulu 'o e 'apí pea ke ne poupuu kiate ia 'i he me'a kotoa pē.

Ne u fakatokanga'i atu lolotonga e lea 'a 'Eletā Kulisitianesoni ki he ta'ahiné mo e tamasi'i malí, na'e 'alu pē taimí mo e vāofi ange e tangutu 'eku ongomātu'a malí. Ne 'ikai hano taimi kuó na tangutu fakataha. Ko e me'a ne u fiefia taha aí, ko 'ena nga'unu fakataha pē he taimi tatau. 'I he 'osi 'a e ouaú, na'e nofo vāofi 'aupito 'eku ongomātu'a malí 'o hangē tofu pē 'eni ia ko *kinaua* na'e toki malí. Na'á na fakatou malimali.

Ne mau mavahe mei he temipalé he 'aho ko iá mo e te'eki ai pē ke 'ilo'i 'e ha taha ia ko hai kimautilu mo e 'uhinga ne mau ō ange aí, tuku kehe pē hoku ongo kaungāme'á ne na fepikinima 'i he'ena hū ki tu'á. Kuo tuku ki he tafa'akí 'ena ngaahi faikehekehé. Kuo te'eki ai ke u lea 'aki ha me'a. Ka mou vakai angé, na'á na manatu ki he 'aho na'á na mali aí pea mo e ngaahi fuakava kuó na fai 'i he fale 'o e 'Otuá. Na'á na tukupā ke toe kamata fo'ou pea feinga mālohi ange.

Kapau 'oku 'i ai ha taha 'iate kimautilu 'oku faingata'a'ia ho'o nofo malí, 'oku ou tapou atu ke ke fai e me'a kotoa pē te ke lavá ke fai 'aki ha fa'ahinga fakalelei pē 'e fie ma'ú,

ke mo toe fiefia 'o hangē ko e taimi ko ia ne mo kamata nofo mali aí. Ko kitautolu ko ia ne mali 'i he fale 'o e 'Eikí, 'oku tau fai ia ki he nofo taimí mo 'itāniti pea kuo pau ke tau feinga mālohi ke hoko ia. 'Oku ou 'ilo 'oku 'i ai ha ngaahi tūkunga he 'ikai lava ke toe fakahaofi ai ha nofo mali, ka 'oku ou ongo'i mālohi ko e kongā lahi, 'e lava pē pea 'oku totonu ke fai ia. 'Oua na'á ke tuku ke a'u ho'o nofo malí ki ha tu'unga fakatu'utāmaki.

Na'e akonaki 'a Palesitēni Hingikeli 'o pehē 'oku 'atautilu ia kau ma'u lakanga fakataula'eiki 'o e 'Otuá, ke tau mapule'i kitautolu kae lava ke tau tu'u 'o mavahe hake mei he ngaahi founga 'o e māmaní. Ka 'oku mahu'inga ke tau hoko ko ha kau tangata anga faka'apa'apa mo 'ulungāanga lelei. Kuo pau ke 'oua na'a toe faka'alongaua 'etau tō'onga mo'uí.

'Oku ma'u 'e he'etau ngaahi leá mo 'etau tō'onga ki he ni'ihī kehé pea mo 'etau tō'onga mo'uí, ha mālohi ke tau hoko ko ha kau tangata mo ha kau talavou ma'u lakanga fakataula'eiki lelei ange.

'Oku ta'e-hano-tatau e mahu'inga 'o e me'afuaki 'o e lakanga fakataula'eiki. 'Okú ne fuesia e mafai ke hoko ko ha kau tamaio'eiki 'a e 'Otuá 'o faingāue ki he mahakí mo faitāpuekina hotau ngaahi fāmilí mo e ni'ihī kehé foki. 'E lava ke a'u atu hono mafai ki he

tafa'aki 'e taha 'o e veilí 'o a'u ki he ta'engatá. "Oku 'ikai ke 'i ai ha me'a 'e ala fakatataua ia 'i he māmaní kotoa. Malu'i ia, mata'ikoloa 'aki ia, pea mo'ui ke taau mo fe'unga mo ia."¹⁰

'E hoku ngaahi tokoua 'ofeina, 'ofa ke tataki 'etau laka kotoa pē 'e he anga mā'oni'oní 'i he'etau fononga he mo'uí. Fakatauange ke tau mo'ui taau ke ma'u e mālohi fakalangi 'o e lakanga fakataula'eiki 'oku tau ma'ú. Fakatauange ke ne faitāpuekina 'etau mo'uí, pea 'ofa ke tau faka'aonga'i ia ke faitāpuekina e ni'ihī kehé, 'o hangē ko ia na'e fai 'e Ia na'á Ne mo'ui pea pekia ma'atautilu—'io, 'a Sīsū Kalaisi ko hotau 'Eiki mo e Fakamo'uí. Ko 'eku lotú ia, 'i Hono huafa toputapu mo mā'oni'oní, 'ēmeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 121:36–37.
2. 'Ekesōtosi 20:7.
3. 'Isaia 1:18.
4. Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 58:42.
5. Vakai, Sione 17:14; Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 49:5.
6. "President Harold B. Lee's General Priesthood Address," *Ensign*, Jan. 1974, 100.
7. Gordon B. Hinckley, "What God Hath Joined Together," *Ensign*, May 1991, 71.
8. Gordon B. Hinckley, "Mo'ui Taau Fakatāutaha ke Ngāue 'Aki 'a e Lakanga Falataula'eiki," *Liahona*, Siulai 2002, 60.
9. *The Teachings of Howard W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams (1997), 130.
10. Vakai, Gordon B. Hinckley, *Liahona*, Siulai 2002, 58–61.